

Crònica

Cinquanta anys de l'Arxiu Històric de Girona

enguany se celebra el 50è aniversari de la creació de l'Arxiu Històric de Girona, centre cultural obert a la recerca i al servei dels ciutadans.

Necessita un protocol o referències cadastrals per demostrar els límits de la seva finca? Intenta que la seva mare cobri una indemnització pel seu pare empresonat durant la guerra? Vagi a l'Arxiu Històric de Girona, al número 1 de la plaça de Sant Josep, a mà dreta del carrer Ciutadans venint de la plaça del Vi. Aquestes i moltes altres preguntes que ciutadans anònims de les nostres comarques es fan tot sovint tenen semblant resposta.

D'ençà de la seva creació ara fa 50 anys, l'Arxiu Històric de Girona (AHG) és el centre documental de referència a la nostra demarcació. És amb aquesta utilitat i finalitat que aquest servei cultural obre les seves portes per tal d'oferir tot el que custodia, inventaria i difon.

El personal de l'AHG treballa per inventariar i catalogar més i millor els seus fons documentals i així poder oferir uns instruments de descripció que facilitin la recerca a l'historiador i al ciutadà en general per tal de donar resposta a les seves necessitats. Dia a dia augmenta la descripció dels fons, alhora que la sensibilització entorn del valor històric dels documents fa que es generi un

Arxiu Històric de Girona

1952-2002, lototip del cinquantenari de l'Arxiu Històric de Girona.

clima favorable a la donació o cessió de fons particulars, patrimonials o d'empresa, que complementen els que ingressa de les diverses administracions. Gràcies a la professionalitat dels qui hi treballen i vetllen per la preservació del nostre passat i la nostra memòria col·lectiva molts fons s'han salvat de les runes i els abocadors, de l'oblit, en definitiva. Una nova edició de la *Guia de l'Arxiu* posarà de manifest la gran tasca realitzada en aquest sentit al llarg dels darrers anys.

Per a la prestació dels serveis de l'AHG són necessaris els dipòsits, les sales de treball, la sala de consulta i les oficines, però tampoc cal oblidar un espai de sociabilitat com és el claustre, de gran vàlua per a la difusió, l'altre gran eix entorn del qual es treballa des de l'Arxiu. Serà novament en aquest claustre, escenari tot sovint d'actes i exposicions que apropen el centre al ciutadà, on el proper 7 de juny celebrarem tots plegats amb uns parlaments i la representació d'un breu muntatge teatral l'aniversari de la seva creació.

Molt temps ha transcorregut des d'aquell Arxiu situat a la Casa de Cultura i dirigit per Enric Mirambell fins a la seu actual, sota

la direcció de Josep Matas, però la vocació de servei públic n'ha estat sempre el tret identificador. I aquest continua essent l'objectiu en el futur. La redacció d'un pla director d'obres que preveu l'ampliació dels dipòsits, nous accessos, la remodelació de les sales d'ingrés, consulta i actes, entre altres, sembla indicar l'interès de l'Estat i la Generalitat per potenciar l'Arxiu i millorar els serveis que des d'aquest es presten a les mateixes administracions i a la ciutadania en general.

I així, només per la feina que de ben segur es farà des de l'AHG, i encara que ens hàgim fet vells, valdrà la pena que l'any 2052 en celebrem el centenari.

David Moré Aguirre

Una visita a Sant Domènec de Peralada

A la vila de Peralada han culminat els esforços portats a terme durant els darrers tres anys, gràcies a la voluntat de l'Ajuntament presidit per Joan Padern i a l'impuls i l'assessorament de personal especialitzat, amb Manel Miró al capdavant de l'equip, per remodelar el claustre romànic de Sant Domènec i adequar el seu entorn com a museu.

Iniciem el recorregut a la planta baixa, on només d'entrar trobem l'oficina d'informació turística i la típica botiga de productes de producció local. La visita, que pot ser guiada o amb un audioguia explicatiu, ens

encamina a la sala on hi ha l'exposició «Terra Empordà», amb diferents «Rutes pel patrimoni cultural i natural». Mitjançant un model modern i interactiu d'ordinadors i pantalles tàctils podem descobrir el «Camí de les viles medievals», el «Camí dels castells», el «Camí de la cultura», el «Camí del mar», el «Camí del vi i el cava», el «Camí dels orígens» o el «Camí dels mestres medievals», acompanyats d'empordanesos universals com Muntaner, Monturiol, Dalí i Pla.

El recorregut continua per la història gastronòmica de l'Empordà. Peralada, vila destacada per la gastronomia, no podia oblidar aquest aspecte. Utilitzant la picada com a fil conductor es repassen els orígens de les matèries primeres i s'exposen estris relacionats amb la litúrgia del menjar, pertanyents a la mateixa vila –gràcies a les excavacions– o al Museu del Castell. La sala comunica amb una altra habitació, on no podia

Estades al paradís

Va morir a Madrid, el propassat febrer, José Ortega Spottorno, fundador d'Alianza Editorial i del diari *El País*. L'enginyer, editor i escriptor, fill del filòsof José Ortega i Gasset, era pare polític de la periodista gironina Mariona Sobrequés. Va ser el marit d'aquesta, Andrés Ortega, qui va recordar, en un article a *El País* (19 febrer de 2002), la vinculació del seu pare amb les terres gironines: «Encontró en los veraneos de Palamós, más que una patria chica –pues nunca le gustó la playa– un lugar que le gustó y una familia política con la que sintonizó. Muchas cosas en la vida le ligaban a Girona: la guerra civil, su primer destino como ingeniero agrónomo del Estado y mi mujer». Més d'un cop, en les seves col·laboracions a *El País*, Ortega Spottorno havia donat mostres d'aquesta vinculació. Així, en l'article *Las nubes* (17 febrer de 1994), parlava dels excessos de l'urbanisme massificador i deia: «Las ciudades, para ser humanas, han de dejar ver, desde cualquiera de sus rincones, compañeras, la montaña o la arboleda, como sucede con Oviedo o Girona».

També estiuejava a Palamós Joan Gomis Sanahuja, president de Justícia i Pau, activista incansable de la solidaritat i dels drets humans, traspassat a final del 2001 a Barcelona. N'havia deixat constància a la nostra *Revista*, amb l'article *Encantats a Palamós* (juliol-agost de 1989) i en dos apunts antològics del seu *Diari*, publicats a *El Ciervo: Plaza murada* (agost-setembre de 1982) i *Tarde anubarrada* (agost-setembre de 1986). També havia situat a Palamós l'acció de la novel·la *Desitjada Sumatra*.

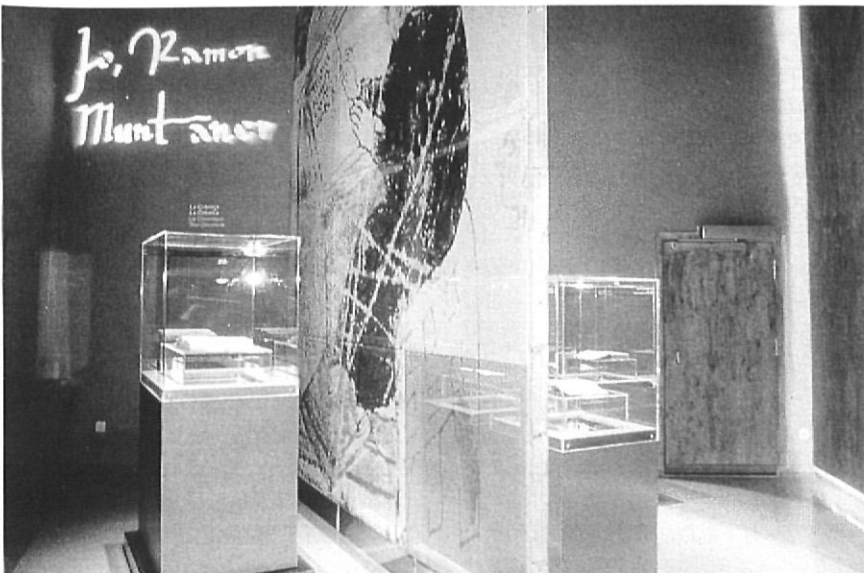
No es podrien escriure del tot les biografies d'Ortega i de Gomis sense referir-se als seus lligams afectius amb el nostre territori i als efectes benèfics de les seves estades. Com va escriure Gomis, «hay aquí un recuerdo, sospecha o esperanza de paraíso al que volvemos». És bo de recordar-ho i de recordar-los, ara que ja no hi poden tornar.

Narcís-Jordi Aragó

faltar l'homenatge a la tradició musical, des de La Principal de Peralada i alguns dels seus components i deixebles, fins a una selecció d'imatges dels festivals de música clàssica.

Arribats a aquest punt tenim dues opcions: seguir cap al pis superior o dirigir-nos al claustre. Optem per la primera. Aquí, sota el títol «Desperta ferro: la Mediterrània medieval segons la *Crònica* de Ramon Muntaner», tenim ocasió d'homenatjar i recuperar la figura del peraladenc universal i la seva obra: la *Crònica*, amb exemplars des de la primera edició fins a diferents traduccions, tot cedit per la Biblioteca del Castell. A través de Muntaner, de la seva *Crònica* i de l'audiovisual multivisió, el visitant s'introdueix en la història medieval de Peralada, on mitjançant una acurada combinació de colors s'ambienta en el món de l'època –vist des dels tres estaments: la pagesia, els nobles i els religiosos– i allhora recorda la situació del comerç de Catalunya amb la Mediterrània i les diferents cultures: la jueva, la bizantina i la islàmica; tot acompanyat per

Exemplars de la *Crònica* del peraladenc universal.

Lloret des de sa Caleta, a començament del segle XX.

mitjans audiovisuals i per la presència de les troballes arqueològiques més significatives de la Peralada medieval.

Deixem el món medieval virtual per traslladar-nos al món medieval real. Tocant de peus a terra, podem contemplar el claustre romànic de Sant Domènec, el qual, després de la seva remodelació, sembla modificat. No hi ha dubte que és el mateix, però la manipulació del seu entorn l'ha enaltit, i no parlem ja de la imatge que en copsem si el veiem des de l'interior de la sala d'actes, amb la solució aportada pels arquitectes, a través del finestral. La sala no podia disposar de cap peça artística millor: el conjunt escultòric en supera qualsevol altre.

Sens dubte, reproduint les paraules de l'alcalde Joan Padern el dia de la inauguració, «Sant Domènec és la contribució municipal al turisme de qualitat. El nou Sant Domènec pretén ser el gra de sorra de Peralada a la promoció de l'Alt Empordà». I sens dubte ho aconsegueix: tant si ets de la terra com foraster, la visita al Museu t'haurà ajudat a millorar l'estima per aquest territori.

Inés Padrosa

Jornades del mil·lenari de Lloret de Mar

Els actes de celebració dels mil anys del naixement de Lloret com a comunitat amb identitat pròpia es van succeir d'acord amb un projecte d'actuacions establert a partir d'una programació general que es concreta en programes trimestrals.

En el segon d'aquests programes, el corresponent al trimestre gener-març, al costat d'una acurada selecció d'actuacions teatrals i musicals per a adults i per a infants, cal destacar l'inici de diferents jornades, centrades majoritàriament en l'època medieval, però també en qüestions d'interès actual. Entre les primeres ressalten les dedicades a la història medieval de Catalunya i les dedicades a la llengua i cultura catalanooccitanes, les quals continuaran dintre del proper trimestre amb sessions dedicades a música antiga, concretament de l'època medieval, interculturalitat, medi ambient i sostenibilitat i turisme.

Aquestes jornades han estat organitzades per l'Ajuntament de Lloret de Mar amb la col·laboració de la Universitat de Girona, i possibiliten l'obtenció de dos crèdits als estudiants universitaris.

Quant a les primeres jornades, les dedicades a la història medieval de Catalunya, sota el títol «Entre el mas i la mar: el creixement de les viles catalanes a l'edat mitjana», han centrat el seu interès d'una part

a posar de relleu l'evolució general de les poblacions de la costa de les comarques gironines durant la baixa edat mitjana, i de l'altra a exposar l'evolució d'alguns casos particulars, com han estat Sant Feliu de Guíxols, Torroella de Montgrí, Tossa i Lloret de Mar. A la major part de les ponències s'ha posat especial èmfasi en com les viles costaneres es formaren i creixeren en bona part gràcies a l'emigració procedent dels masos que formaven nuclis dispersos relativament allunyats de la costa.

La participació en aquestes trobades ha superat el nombre de places ofertes i la sala on es desenrotllaven les conferències s'ha vist totalment plena; tot indica que això es repetirà en la resta de jornades programades, com les properes sobre llengua i cultura catalanooccitanes, previstes per a la primera setmana de març.

L'inici de les jornades sobre història medieval va coincidir amb la presentació d'unes altres sobre cuina medieval a càrrec de Jaume Fàbrega, que a més va oferir l'espectacle *El cor menja*. Un bon nombre de restaurants de la població s'han adherit a l'esdeveniment i durant dues setmanes han presentat una selecció de receptes de cuina de temps passats, que han tingut una excel·lent acollida. També, dintre de les mateixes jornades, cal destacar el concert de música medieval a càrrec del grup I Turba Musici que va tenir lloc a l'església parroquial de Sant Romà de Lloret.

Agustí M. Vilà

Redescobrir Josep Aragay

Quina llàstima que enguany no es compleixin cinquanta o cent anys del naixement o la mort de l'artista Josep Aragay (1889-1973). Si més no, serviria per manar la premsa a la imminent –amb aquest concepte tan deixatat de la imminència que tenen les administracions– restauració dels seus frescos del baptisteri de l'església parroquial de Breda. Més imminent sí que sembla la restauració de la seva intervenció ceràmica a la font gòtica del transitat Portal de l'Àngel, fet que a Barcelona propiciarà una exposició amb materials provinents sobretot del Museu Aragay de Breda.

Em fa l'efecte que, en la constant revisió historiogràfica del nostre passat, el moviment noucentista està passant un període de purgatori. Són uns temps, els nostres, de descoberta de les heterodòxies, i ara toca emmirallar-nos en els arraconats o els alternatius a les estètiques històricament oficials, com ho fou en el seu moment la del noucentisme català. I precisament Josep Aragay va ser un dels primers a crear els arquetipus d'aquella nova plàstica, d'un regust neopopular i italianitzant, sobretot en la seva ceràmica, en què es passegen noies amb càntrics i vailets amb estels i orenetes pels cels rentats, dins un paisatge mediterrani fet d'oliveres, pins, atzavares i el mar sempre a prop, humanitzat amb alguna vela llatina. Però en el cas d'Aragay plou sobre mullat, pel que fa a la valoració de la seva trajectòria: ja a mitjan anys vint va començar a ser un personatge discutit, i la seva obra provocà controvèrsies i àcides crítiques; això i altres vicissituds professionals van allunyar-lo de la cresta de l'onada. Durant la resta de la seva vida va viure a Breda en un autoexili interior, treballant encara la ceràmica i la pintura, apuntant una vegada i altra per repetir les dianes de la seva joventut.

Amb tot, diguin el que diguin, hi continuo tenint una debilitat, per Aragay i el seu món de blauet, ideal i fugisser. Per això celebraré la «imminent» restauració dels frescos que va pintar a Breda el 1925, malmesos durant la guerra incivil i recoberts el 1965 amb unes altres pintures damunt tàblex, molt menys interessants, del mateix autor. Un cop redescoberts, un cop restaurats, com que els nostres interessos són mòbils i oscil·lants com el vaivé de les onades, tant de bo es consideri que ha arribat el moment adequat per detenir-hi la mirada i rehabilitar Josep Aragay.

Josep Pujol i Coll

hagués coincidit amb la commemoració dels cent cinquanta anys del naixement d'Antoni Gaudí, un colós davant del qual l'aniversari del capellà de Folgueroles, que no proporciona ni de bon tros rendes tan considerables com les de l'arquitecte, quedaria relegat a un discretíssim segon terme, en què el poeta seria presentat com l'homenatjat d'una mena d'aplec jocflorallesc. «Pobre mossèn Cinto!», exclamava Segarra. I l'ús –voluntari, provocador– del diminutiu, la familiaritat en el tracte que revela, la falta de miraments amb què qualsevol s'hi adreça, produeix un efecte estrany en contacte amb el solemne apel·latiu de Verdaguier com a «poeta nacional de Catalunya», perquè un s'imagina en possessió d'aquest títol magnífic no pas un escriptor imprescindible en el procés de maduresa d'una llengua i el seu enaltiment, sinó un

Josep Berga i Boix, l'artista enfront de l'avi

El Museu Comarcal de la Garrotxa va presentar, del 6 de desembre del 2001 al 17 de febrer d'enguany, una exposició antològica de Josep Berga i Boix, pintor, escriptor i pedagog considerat un dels fundadors de l'Escola d'Olot.

No fa gaire, Joan de Segarra lamentava l'infortuni de Jacint Verdaguier pel fet que l'any del centenari de la seva mort, que hauria hagut de celebrar-se amb honors comparables als que a França es retribueixen a Victor Hugo,

La vall d'Olot,
de Josep Berga i Boix,
1901.

Banderes blaves

Les banderes verdes, com també les grogues, les vermelles o les poques de blaves que onegen aquests dies a les nostres platges i que, any rere any, unes setmanes abans que comenci oficialment l'estiu, els mitjans de comunicació s'encarreguen d'esbombar que hi haurà a casa nostra són un exemple més d'aquesta obsessió impossible i ridícula, històricament tenaç i, segons els ulls amb què es mira, entranhablement tendra que tenim homes i dones de voler viure segurs, de voler ordenar-ho tot i de voler controlar el món amb totes les seves coses. És el que també provem de fer, per exemple, a la muntanya, amb les pistes d'esquí; en els boscos, amb els senders que hi marquem; a les vacances, amb els esports d'aventura. Volem que tot passi pel sedàs humà, que tot tingui una dimensió humana: les passions, les emocions, els somnis i també els perills i els problemes. Arribem aquests dies a la porta d'entrada de l'estiu. Agències de turisme i diaris van plens d'ofertes de viatges de tota mena. Em fixo en una que prometen un recorregut de tres dies per una zona rural on, segons comenta, fa tot l'efecte que l'edat mitjana no ha acabat encara. L'oferta parla de pedres i de castells, de cases senzilles i de vells hostals, de pagesos simples i humils, que quasi canten mentre riuen, més que no pas treballen. Tanco els ulls i penso en alguns d'aquells tòpics romàntics sobre una època que de romàntica en tenia ben poc. Penso en cavallers, i en dames i en trobadors; en capellans, en pillets i en camins que porten a mercats al voltant dels quals gira la vida de tota una col·lectivitat humana. Penso quins tòpics acabarà creant la nostra època i no me'n surt cap. Perdudes les il·lusions del cor o la fe en el progrés, sembla que el segle que acabem d'enterrar no ha estat res més que el segle de l'individualisme més descarat i de l'interès; el segle on les banderes, blaves o de qualsevol color, onegen no pas per a tots, sinó individualment, en exclusiva per a cadascun de nosaltres.

Xavier Cortadellas

capellà de poble d'aficions xirucaires en relació amb el qual, de retruc, el país sembla una nació disminuïda que podria cabre en els dominis d'una rectoria. Si Gaudí hagués passat a la història com en Toni de la Pedrera o Dalí fos conegut arreu com en Salvi de cal Notari, a casa nostra potser hi hauria un parell de museus menys i un turisme escàs. Els sobrenoms, tan entranhables en l'escalfor de la llar, són inconvenients quan entre l'individu i el seu temps s'hi interposa la posteritat.

Josep Berga i Boix, l'avi Berga (1837-1914), és un dels damnificats per aquesta insensata

tendència del país a embastardir la categoria d'algunes de les seves individualitats amb tractaments de veïnatge complaent en què no s'arriba a saber ben bé on acaba l'etnologia i on comença la ciència. Qui sap si el valor d'aquest paisatgista afinat per la frescor de la molta garrotxina, endolcit per l'esclat de les poncelles, asserenat per les obagues muntanyenques, no hauria tingut millor fortuna si, com els altres dos membres de la tríada de l'escola olotina, Marià i Joaquim Vayreda, hagués estat dispensat d'al·lusions de parentiu, si aquest epígraf casolà i benintencionat no l'hagués arrelat

tan fonament en el terreny potser fecund, però limitat, del regionalisme de barretina i espardenyà. En qualsevol cas, l'exposició organitzada pel Museu Comarcal de la Garrotxa, a partir d'una selecció d'obra i un laboriós estudi de Joan Sala i Plana que servia de fet com a catàleg complet de la mostra, ha permès restituir a Josep Berga i Boix la condició d'artista que es mereix.

Paisatges inspirats per la fronda garrotxina, pel canvi de les estacions o per la lluminosa florida del fajol; retrats de burgesos i terratinents en què la riquesa adopta sempre una mirada inquisitiva i inquietant, i escenes de gènere sobre una pagesia idealitzada i devota que explica contes a la vora del foc o celebra el silenci davant d'un oratori erigit al revolt d'un camí, constitueixen els àmbits temàtics d'una exposició formada principalment per obres de col·leccions particulars que donaven a la proposta un valor suplementari pel fet de posar a l'abast unes pintures d'accés restringit. A través del conjunt, s'apreciava l'esforç d'aquest fill de masovers de la Pinya, que va haver de fer de pintor de parets gran part de la seva vida, per copsar l'essència del paisatge local amb un llenguatge universal, i això a pesar que, com va escriure un dels seus estudiosos, Joan de Garganta, va estar «condemnat a nodrir-se de deixalles, sense veure en tota la seva vida un bon museu ni estar en contacte directe amb cap moviment renovador».

Eva Vázquez

Una sessió de les Jornades de Salt.

Les biblioteques debaten a Salt el seu paper social

La casa de cultura Les Bernardes, de Salt, va ser l'escenari escollit per desenvolupar a mitjan mes de març unes jornades interprofessionals titulades «Les biblioteques públiques, espais d'integració social», organitzades pel Centre Unesco de Catalunya i el grup català de biblioteques associades a aquest organisme.

Es tractava —van explicar els promotors— de posar en comú les reflexions i les experiències relacionades amb el potencial que tenen uns espais tan especials com són les biblioteques. Els participants van ser uns dos-cents, una xifra que va superar les expectatives, majoritàriament professionals dels diferents camps vinculats a l'àmbit de les biblioteques del nostre país.

Arran d'aquestes jornades, el grup català de biblioteques catalanes associades a la Unesco va fer públiques una sèrie de reflexions, algunes clarament reivindicatives, de les quals destaquen les següents:

1. «La biblioteca ha de ser considerada com un espai clau per contribuir a la cohesió social de la nostra societat».
2. «Demanam un increment en la dotació de personal de les biblioteques i una millora en l'atenció, motivació i desenvolupament humà i professional de les persones que hi treballen».
3. «El sistema de lectura pública a Catalunya ha de potenciar també, amb la complicitat dels municipis, biblioteques menys grans però molt més properes i sensibles a la realitat social del municipi».
4. «Manifestem que el treball dels responsables de les biblioteques no pot quedar condicionat als calendaris electorals ni als canvis que es

produïx en els consistoris municipals o al govern de la Generalitat».

5. «Observem una creixent tendència per part de les administracions públiques a privatitzar i externalitzar alguns dels serveis que des de sempre havien estat competència dels responsables i treballadors públics de les nostres biblioteques».

Entre els ponents que van intervenir-hi destaquen Joie Springer, especialista de la divisió d'informació i informàtica de la Unesco i coordinadora del projecte UNAL (Unesco Network of Associated Libraries); l'antropòloga i investigadora francesa Michèle Petit; el síndic de greuges de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); el consultor científic i jurídic Juan Pedro Plaza; la cap del Servei de Biblioteques i del Patrimoni Bibliogràfic de la Generalitat, Dolors Portús; la cap del Servei de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, Assumpta Bailach, i l'antic sotsdirector del Sector d'Educació de la Unesco, Miquel Soler Roca.

Ramon Esteban

del dret a
legir
al plaer de la lectura

Xavier Montsalvatge
(Girona, 1912).

Malament, però tot s'arregla

El dia 11 de març va fer exactament noranta anys del naixement, a la plaça del Vi de Girona, del compositor Xavier Montsalvatge i Bassols.

La seva admirable trajectòria l'ha mantingut més aviat allunyat de les nostres comarques, però és de justícia que en el seu norantè aniversari Girona faci reviuir l'orgull d'haver vist créixer una de les figures musicals més representatives del segle XX a Catalunya. L'anàlisi exhaustiu de la carrera de Montsalvatge representa una tasca ingent que encara està per realitzar. Des d'aquí volem fer tan sols una llambregada ràpida sobre la seva biografia, deturant-nos en dos aspectes que creiem especialment significatius.

Montsalvatge va passar, de fet, només deu anys de la seva vida a Girona. La prematura mort del pare va provocar la dispersió dels seus germans i ell va acabar a Barcelona, a casa de l'avi matern. El nostre compositor, doncs, va tenir l'oportunitat de créixer en la Barcelona dels anys vint i trenta, on va entrar en contacte amb un ambient musical, teatral,

artístic, literari i cinematogràfic riquíssim que sens dubte va influir decisivament en la formació del seu talent. No podem deixar de preguntar-nos què hauria passat si el petit Xavier s'hagués hagut de quedar a la seva Girona natal. Això, però, és fer història ficció, i potser l'interrogant que té realment sentit és el següent: si

Reinventar-nos la tradició

Quan tenia divuit anys vaig dissenyar-me un ex-libris noucentista, una damisel-la tota grega que reposava la mà damunt d'una columneta jònica, la sina descoberta, el coll torçat a la manera de Fidel Aguilar. Eren uns anys en què a la universitat ens havien descobert la gràcia del príncep dels poetes, Camer el primeríssim, a la qual afegíem l'elegància urbana de Masó, que ens sorprenia a cada passejada. Si un jovecell tenia tendència a lletraferir-se, era força natural que a la Girona dels anys vuitanta quedés enlluernat per aquella tradició de civilitat i decidís apuntar-s'hi d'una manera devota i mimètica. Suposo que és comprensible, l'enyor d'un món tan ordenat com el que ofereix l'imaginari del nou-cents, tenint en compte el caos de la creixença i les descobertes al qual hom és sotmès en l'adolescència.

El 1986, no gaire més tard del meu ex-libris, apareixia un assaig que em va fer trontollar la columneta jònica. *Verinosa llengua*, de X. Pericay i F. Toutain, era el primer dard contra certs encarcaments lingüístics de bona part dels quals era responsable una certa línia, arcaïtzant i amanerada, heretada del noucentisme. Deu anys més tard va arribar, dels mateixos autors, *El malentès del noucentisme*, on s'anàliza diacrònicament tot aquest procés de manera més meditada, sistemàtica i amb menys afany de provocació. Sigui per aquestes tesis, que van fer força forat, sigui per la necessitat que cada generació té de reinventar-se la tradició, ara és més fàcil veure la història de la literatura catalana del segle XX amb més aspecte d'avellaner que de til·ler. És a dir, no pas un tronc recte que, xuclant d'arrels vuitcentistes i modernistes, constitueix un pilar únic i dret com una columna clàssica, sinó més aviat un seguit de branques diverses que broten del mateix terra però creixen amb diferents gruixos, les unes ufanoses, les altres podades a deshora. Així, per exemple, els professors Xavier Pla, Margarida Casacuberta i Francesca Bartrina ens han facilitat l'empelt amb Josep Pla, Santiago Rusiñol i Caterina Albert, respectivament; i el crític Ponç Puigdevall, des de la tribuna d'*El Punt*, va redescobrint-nos periòdicament autors que només ocupen notes al peu de les pàgines de la història literària oficial. Tanta diversitat d'usos literaris i tanta heterodòxia em semblen absolutament saludables, encara que tot plegat m'hagi costat l'ex-libris perquè a la meva damisel-la grega li han sorgit massa competidores.

Josep Pujol i Coll

Montsalvatge nasqués avui a Girona, la nostra ciutat li brindaria l'ambient cultural i la formació musical necessaris per desenvolupar les seves aptituds?

Un cop a Barcelona i després d'haver optat professionalment per la composició, Montsalvatge inicià una activitat creativa espectacular (només estroncada per la desgraciada Guerra Civil) i que li ha permès llegir-nos una herència musical d'un centenar d'obres, incloses tres òperes. Si passem revista a la història d'aquesta producció no ens pot passar per alt la següent dada: bona part va veure la llum gràcies a encàrrecs provinents de Madrid (en múltiples ocasions), de Cuenca, de Granada, de Toledo, de Tenerife... i quan provenien de Catalunya acostumaven a ser encàrrecs privats i majoritàriament d'origen gironí (Festival de Cadaqués, Orquestra de Cambra de l'Empordà...). Les institucions públiques catalanes es reservaven tan sols la feina de penjar(-se) medalles: Creu de Sant Jordi, Premi Nacional de Música... i rarament van posar els seus recursos al servei de les necessitats artístiques del compositor. Per posar només un exemple, l'òpera *Babel 46* no es va estrenar fins que, 34 anys més tard de la seva creació, el Festival de Peralada la va recuperar de l'oblit. Davant d'una realitat tan engrescadora potser no hi ha altre remei que confiar-nos resignadament al que Montsalvatge reconeix com el seu lema: «Tout s'arrange. Mal, mais tout s'arrange».

La Fira del Disc compleix 10 anys

El 3 de març es va celebrar la X Fira del Disc de Col·leccionista al Palau de Fires de Girona.

La X Fira del Disc va congreguar 25.000 persones, una xifra que avala l'aposta per la mitomania i el comerç discogràfic que Jordi Tardà porta cada any a Girona. Un milió de discos van omplir el Palau de Fires, que presentava alguns canvis. La Fira va ocupar menys espai, els concerts a l'exterior van desaparèixer i l'escenari interior mirava en una direcció diferent del lloc ocupat per la gent que només vol triar i comprar discos. Els nostàlgics de pinyó fix que remenen *vinils* dels anys setanta i els fans de l'optimisme edulcorat

d'*Operación Triunfo* van coincidir a la Devesa. També es va estrenar una àrea de música electrònica, que va tenir èxit entre els més joves, tot i que la matèria primera de la Fira continua essent el rock i el passat. Aquest any es va retre homenatge al *beatle* George Harrison, mort recentment, amb un concert en què Abbey Road, el cantant de Los Mustang Santi Carulla i els Glaucs van interpretar cançons del músic. L'altre homenatge va ser als Sopa de Cabra. Glaucs, Gossos, Van de Kul, Lax'n'Busto, Sr. González, Fes-te Fotre i Whisky'ns van tocar peces del grup, fins i tot l'emotiu *Empordà*. Els mitòmans van tornar a coincidir en la subhasta, que aquest any es va fer «pels pèls». Un cabell de Marilyn Monroe va ser adquirit per 1.680 euros pel perruquer barceloní Raffel Pagès, que té previst exposar-lo al seu Museu de la Perruqueria, per ampliar una col·lecció que també inclou un exemplar capil·lar del mateix Napoleó. Però l'objecte més ben pagat de la subhasta va resultar ser el disc de platí d'*All things must pass*, de George Harrison, que es va vendre per 2.100 euros. Altres objectes no van despertar interès i es van acabar venent a uns preus tan populars i devaluats que devien sorprendre els autèntics amants de les icones musicals.

La variant de Castellfollit, o com es malmet un país

Ningú a la Garrotxa dubta de la necessitat d'una variant que eviti el pas de la carretera pel mig del poble de Castellfollit de la Roca. Això no obstant, durant l'any en què es preveu la conclusió d'aquestes obres –que s'insereixen en el desdoblament del tram Olot-Sant Jaume de Llierca–, un bon grapat de ciutadans i ciutadanes s'han posat les mans al cap pel procediment, l'execució i el resultat final d'aquest projecte viari.

S'ha posat de manifest una manera de fer que sembla impròpia del temps que estem vivint, però que en realitat s'emmarca en una nova ofensiva *desenvolupista*, amb prou exemples arreu del país, que ens remet malauradament a aquelles èpoques de destrucció i transformació sistemàtica del territori, que de tan blasmades semblaven irrepetibles. La realitat de les obres de la variant de Castellfollit de la Roca ha servit si més no per fer-nos obrir els ulls a diferents aspectes la forma de procedir vigent en les grans actuacions viàries:

— Els factors ambientals i ecològics no determinen ni influeixen de manera significativa en l'elecció del nou traçat d'una obra viària. És obvi que a Castellfollit de la Roca hi havia altres opcions de traçat amb molt menys impacte ecològic que el finalment executat.

Consideracions vuitcentistes com

Des del tren

Alguns viatgers, els que no havien estat vençuts per l'ensonyament trontolladís que provocava el balandreig del tren, en passar per l'estació de Girona miraven enfora per la finestreta del compartiment: fregaven amb la mà, també una mica somnolenta, el vidre entelat i cobert pel degotim de la respiració dels qui dormien, i descobrien els murs llunyans de la ciutat medieval, aquelles construccions romàntiques de pedra grisa sota una boirina d'humitat permanent, i com que venien d'uns paisatges oberts on governaven el cel i la llum, aquella penombra sobtada on l'arquitectura semblava plegar-se sobre si mateixa no podia deixar de fascinar-los, especialment si la locomotora al cap de poc tornava a arrossegar-los endavant amb el seu sotragueig adormidor, és a dir, si passaven de llarg, si cap experiència verídica dels carrers i la gent no contrabalançava l'impacte escenogràfic d'aquella ciutat suspesa en el temps. Els passatgers amb una certa sensibilitat literària, un cop arribats al seu destí o a vegades al vagó mateix, amb la precipitació amb què es registra una imatge somiada, fixaven en els quaderns de viatge les impressions d'aquella visió fugaç i enigmàtica. Aquests testimonis, la majoria de principi del segle XX, han servit en gran manera per reforçar el lloc comú de la Girona reclosa i misteriosa, anacrònica i pètria, d'una gravetat monacal que estimulava la imaginació. Totes les ciutats deuen una part gens menyspreable de la seva contribució al mite metropolità a la mirada encuriosida dels forasters ocasionals, però poques n'hi ha que, com Girona, deguin tant al pas del tren i a l'atenció fugissera d'uns quants passatgers somnolents.

El projecte de demolir el viaducte del ferrocarril per convertir la via del tren en un corrent subterrani que travessi Girona sense que sigui vist i sense que ningú de dins tampoc ens vegi posarà fi definitivament a aquests idil·lis ferroviaris que, de totes maneres, alguns edificis racionalistes, el temperament del clima i el son cada vegada més profund dels passatgers ja havien convertit en una romanalla bibliogràfica. No és necessàriament una pèrdua que s'hagi de lamentar, si en contrapartida Girona ingressa en el grup de ciutats capdavaneres que ja han sabut transformar el viatge en el sempre més eficaç transport de persones i si l'operació, a més, serveix per reforçar l'economia, també d'estupenda actualitat, del sector immobiliari. Però potser també serà la manera que la interpretació de la ciutat es confii d'una vegada als seus mateixos habitants, els que saben on acaba el pintoresquisme i on comencen els carrers; els que hi projecten somnis en la vigília, sense l'ajuda de cap trontoll adormidor; els que poden admirar-la com a paisatge no per la imaginació, sinó per la memòria, no per la llunyania, sinó pel passat viscut; els que han sentit algun cop l'estranyesa, la sotsobra de veure-s'hi com si fossin estrangers i, al mateix temps, la sorpresa de reconèixer-s'hi amb una familiaritat idèntica amb què es mouen entre els mobles de la seva pròpia habitació; els que no en passen de llarg; els que saben que els vidres del tren, després d'aclarir-los amb la mà, es tornen a entelar.

Eva Vázquez

ara evitar l'ocupació d'uns terrenys destinats a un futur creixement urbanístic de Castellfollit van pesar molt més que l'impacte que es causava al territori.

— Preval el principi d'evitar al màxim la participació ciutadana en tot el procediment de planificació dels nous traçats i les seves característiques. Les propostes es treballen i finalment

es decideixen en reunions selectives arbitràries i al marge dels organismes democràtics, els quals es limiten a ratificar finalment les decisions preses en altres àmbits. La participació ciutadana, en els temes de fons o generals del projecte, es limita a la intervenció formal en el període d'al·legacions i en l'obtenció –si responen– d'una minsa explicació sobre els motius pels quals es

desestima l'al·legació. D'altra banda, és enormement difícil i laboriós accedir a tota la informació bàsica generada entorn del projecte, i en tot cas les dificultats d'accés a la informació són un impediment molt gran per poder intervenir des d'una perspectiva global en projectes d'aquestes

característiques. Tot plegat el que fa és impedir que a partir de la participació ciutadana i cívica es puguin millorar o introduir nous criteris socials o ecològics en els projectes.

— Un parc natural només pot evitar els impactes ambientals que causen els particulars, mentre que esdevé una eina totalment ineficaç per poder fer front al més mínim impacte ambiental causat per l'Administració. L'èxit de la projecció internacional del Parc Natural de la Zona Volcànica contrasta amb el seu fracàs com a garantia de preservació del territori davant els excessos provinents de les mateixes institucions. Cal recordar que una bona part del gran impacte causat per aquesta obra viària es produeix dins els límits del Parc Natural de la Zona Volcànica.

— No s'aplica en absolut un principi bàsic de sostenibilitat com és, davant d'una necessitat viària, escollir l'opció que causa menys impacte i que requereix menys ocupació de sòl. La destrucció totalment gratuïta i innecessària de fèrtils sòls agrícoles al pla de Politger, al pla de les Funoses, al pla de Begudà i a Sant Cosme és una mostra palpable d'actuacions insostenibles dutes a terme dins un espai teòricament protegit, el Parc Natural, i en un moment en

Obres de construcció de la variant de Castellfollit de la Roca.

RAMON ESTEBAN

què tots els municipis de la Garrotxa estan redactant amb gran pompositat els seus plans d'acció local per a la sostenibilitat.

— La ciutadania resta indefensa davant de l'abús de poder d'una obra executiva capaç de modificar substancialment el projecte sense cap mena de tràmit públic. El projecte constructiu de la variant ha estat modificat diverses vegades, davant el desconcert i la impotència de veïns i entitats, i les administracions locals han semblat actuar més com a representants de les empreses que no pas dels legítims interessos de la població local.

— La urgència viària passa per damunt de qualsevol element cultural. A la desaparició d'un paisatge edificat per una tradició mil·lenària es pot afegir l'agressió cultural que significa soterrar irremissiblement unes importants troballes arqueològiques d'un poblament neolític.

— La Garrotxa es troba immersa en un procés de degradació ambiental i paisatgística com no s'havia donat en cap altra època. Cal tenir en compte que aquesta manera de planificar i executar les obres que ens ha exemplificat la variant de Castellfollit es produeix en un

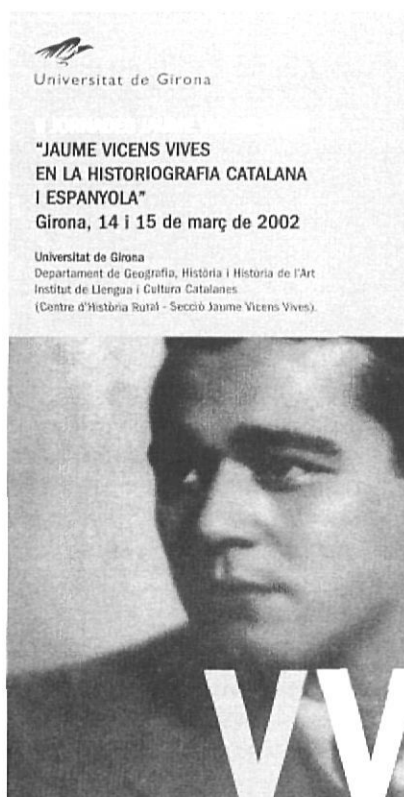
moment en què, a més de prosseguir el desdoblament d'aquesta carretera fins a Banyoles, es plantegen les variants de les Preses, la Vall de Bas, Sant Feliu, les Planes, dues més a Olot, un túnel de Bianya a Olot, i finalment el túnel de Bracons com a obra faraònica. Aquestes obres s'acompanyen d'una política caòtica d'ocupació industrial que, a partir de la lliure elecció per cada empresa de l'indret d'ubicació, esquitxa de polígons industrials tota la comarca, fent miques un dels paisatges de Catalunya que més valors ambientals i paisatgístics havia aconseguit fer arribar fins al segle XXI. No fa gaire, el Quadern del diari *El País* va publicar un extens reportatge titulat «La Catalunya bruta», on, al costat de l'abocador del Garraf, la contaminació del Besòs, els boscos cremats, la pudor dels purins d'Osona i els abocaments químics del Llobregat, apareixia la variant de Castellfollit de la Roca, amb la punyent conclusió que «la Garrotxa no vol quedar enrere en la cursa meteòrica que s'ha establert entre les comarques per assolir un lloc d'honor en la Catalunya bruta i residual».

Vicens Vives, de nou recordat a la UdG

Els dies 14 i 15 de març es van celebrar a la Facultat de Lletres les II Jornades Jaume Vicens Vives, organitzades conjuntament pel Departament de Geografia, Història i Història de l'Art i el Centre d'Història Rural de l'ILCC, i dedicades a analitzar l'obra de l'historiador gironí que els dóna nom.

Tres foren els principals eixos d'aquestes jornades, a saber: les ponències, la presentació pública del fons que la família Vicens-Rahola diposità a la UdG l'any 1988 i la taula rodona que aplegà destacats deixebles de Vicens. Les cinc ponències es destinaren a parlar de la trajectòria intel·lectual i política de l'historiador (a càrrec de Josep M. Muñoz) i dels distints contextos historiogràfics en els quals treballà: la Catalunya noucentista (Ramon Grau); la historiografia espanyola de les primeres dècades del segle XX, ja més professionalitzada i oberta a Europa de la mà de la Institución Libre de Enseñanza i la Junta para Ampliación de Estudios (Pedro Ruiz Torres); la historiografia dels primers anys del franquisme, resultat directe de la ruptura de la tradició liberal (Gonzalo Pasamar); i la que, més tard, va començar a rebre algunes influències de l'escola francesa dels *Annales* (Julián Casanova).

El segon eix de les Jornades fou la presentació pública (a càrrec de Jaume Ruffi) del fons bibliogràfic i documental (i de les seves possibilitats) dipositat

generosament a la UdG pels hereus de Vicens, el qual des d'ara podrà ser més conegut i consultat gràcies a l'edició d'un CD (presentat en ocasió de les jornades) que inaugura la col·lecció Ex-libris, destinada a donar a conèixer els distints fons bibliogràfics que es custodien a la Universitat.

Finalment, i com a encertada cloenda, cal esmentar la taula rodona «Jaume Vicens vist pels seus deixebles». Moderada per Joaquim Nadal, va reunir destacats deixebles de l'historiador gironí que han tingut un paper rellevant (seguint la preocupació divulgadora i didàctica de Vicens) en la renovació de l'ensenyament de la història en els instituts els darrers quaranta anys (Ramon Gubern, Montserrat Llorens, Rosa Ortega i Joan Roig) o en la renovació de la investigació històrica (amb especial èmfasi en el camp de la història social i econòmica) desenvolupada en l'àmbit universitari (Emili Giralt i Jordi Nadal). Tots ells, davant d'un públic nombrós i divers (alumnes, professors, familiars de Jaume Vicens), destacaren les

característiques del que fou el seu mestre. Jordi Nadal evocà el Vicens que era, allhora, un bon investigador i professor (ja «que les seves classes feien un gran impacte» i «tothom volia anar a primera fila») amb una gran capacitat de treball, un «gran sentit positiu de la vida» i no pas poques dosis de magnetisme i atracció personal. Emili Giralt destacà la seva voluntat de «transcendir l'àmbit pròpiament universitari». Ramon Gubern, al seu torn, després d'expressar la seva admiració per Vicens, va reconèixer, fent un exercici de franquesa, que la relació dels alumnes amb el mestre no deixava de ser un xic «vassallàtica». Segons ell, a Vicens «l'erudició li anava estreta», i es delia molt més per les grans síntesis i les intuïcions brillants. Montserrat Llorens (que parlà també en nom de Rosa Ortega i Joan Roig) posà de manifest com ells havien intentat continuar la tasca endegada per l'historiador (de qui va destacar el seu lligam amb l'ensenyament actiu practicat per l'Institut Escola de la II República) de millora dels llibres de text destinats a l'ensenyament de la història, a partir de la consideració (molt cara a Vicens) que els alumnes «no són només repetidors mecànics dels *rotllos* dels professors, sinó gent activa» als quals es pot implicar més en el procés d'aprenentatge amb les eines adequades i una nova concepció de la història en què els protagonistes no són només els herois i els reis, sinó també la gent «normal».

En definitiva, després d'aquestes intenses jornades, no absentes d'alguns interessants debats i polèmiques (inevitables en la mesura que no tothom fa la mateixa diagnosi i valoració quan

es parla de la historiografia), ara només cal esperar que ben aviat se'n publiquin les ponències i es faci la transcripció (i edició) de les diferents intervencions de la taula rodona de cloenda, ja que aquestes darreres són uns testimonis històrics incisius i de gran vivesa que, amb el temps, com passa amb els bons vins, guanyaran en importància i interès. Llàstima que per raons imperatives de darrera hora als professors Josep Fontana i Enric Lluch no els fos possible participar en la taula rodona, tal com s'havia previst.

Joaquim M. Puigvert i Solà

El professor Joaquim Florit, en el record

El dia 9 de març d'aquest any 2002 va morir a Barcelona a Barcelona el professor Joaquim Florit Garcia, a l'edat de noranta-un anys. Va arribar a Girona l'any 1942 per ocupar la càtedra de llengua llatina i, al mateix temps, la direcció de l'Institut Vell del carrer de la Força.

La seva mort ha colpit molts gironins i, especialment, els que vam ésser alumnes seus i que amb el record copsem ara amb enyorança el que va significar el seu mestratge i la seva estada a Girona durant vint-i-cinc anys.

El Sr. Florit —així el solíem anomenar— va néixer a Múrcia i va arribar al nostre institut procedent del de Torrelavega. Ben aviat s'identificà amb la realitat gironina i es considerà un

gironí més. Pels volts de l'any 1967, per raons personals i «en comissió de serveis», va traslladar-se a Barcelona, on dirigí l'institut de nova creació Emperador Carlos, en el qual es jubilà l'any 1980.

La seva relació amb Girona no es va interrompre mai, i durant molt de temps conservà el seu pis del carrer dels Alemanys, prop de la Porta Rufina, situació de la qual ell solia vantar-se, tot manifestant el seu goig de viure a tocar d'unes memorables restes de la Gerunda romana.

Coneixia molt bé i estimava amb deler tots els racons de la Girona antiga. No era gens estrany trobar-lo, en els seus pocs moments de lleure, passejant pels vells carrerons, tot repassant i descobrint la història de la nostra ciutat.

L'institut del temps del Sr. Florit, sobretot de la primera època, no podia sostreure's a les limitacions i restriccions que les circumstàncies de la trista i llarga

postguerra imposaven. El centre tenia pocs recursos, l'edifici era vell, el material escolar era escàs, a les aules els nois i noies eren separats pel passadís que rebia, irònicament, el nom de «paral·lel 38»... i no obstant això l'estimàvem com era, no en teníem cap altre i era, en definitiva, «el nostre institut». Ens compensava tenir aquella aula de física, tan plena d'aparells estranys; l'aula de ciències naturals, tan emblemàtica; l'aula esglaonada; les obertures solemnes de curs; les celebracions de la festa de sant Tomàs; el cant del *Gaudeamus igitur*, més gloriós que altres cants imposats, i, sobretot, uns professors ben rellevants: García López, Gener, Sobrequés, Fustagueras, Mn. Fuentes... i més endavant Bonnín, Colàs, Rosina Lajo, entre molts d'altres.

Amb un sentit de responsabilitat extraordinari i amb un saber fer de persona conscient i complidora de la seva tasca, el Sr. Florit va dirigir l'Institut gairebé dinou anys, no exempts de dificultats de tota mena, cabòries i moltes vegades incomprensions. Abans de tot, ell era l'home, el company i el professor.

Era conscient de la tasca encomanada als docents, una tasca doble entre els professors i els alumnes, i sabia compaginar molt bé l'exigència i l'autoritat que la docència concedeix, amb un capteniment de respecte i d'estima pels alumnes. Era el *doctus magister*, el professor savi, però amable, comprensiu, sempre obert al diàleg, ple d'humanitat, constantment disposat a donar consells i a ajudar en l'organització d'activitats que ell intuïa que podrien ésser saludables.

El professor Florit, el dia de la seva jubilació, l'any 1980.

AUMA 2002: L'Automòbil i el Medi Ambient

Durant els dies 7 i 8 de març es va celebrar a Girona el segon fòrum dedicat a l'automòbil i el medi ambient, que prenia el relleu del que va tenir lloc l'any 1998.

El programa de sessions d'enguany, que incloïa destacats ponents tant de l'Administració com del sector industrial i de la investigació, es plantejava analitzar l'impacte ambiental dels vehicles en una doble vessant: com a agents productors de soroll i, per la seva contribució al problema de la qualitat del medi, com a focus emissors de contaminants atmosfèrics. Un cop exposada la problemàtica, el fil conductor es va centrar en la recerca de solucions per tal de millorar el confort i la qualitat de vida de la ciutadania davant aquesta realitat, així com en el coneixement de tècniques i instruments per al control de l'impacte acústic, les millores de disseny, la recerca en nous combustibles i la introducció de sistemes que redueixin la contaminació. Finalment, es va analitzar la situació actual del marc legislatiu i les tendències previstes amb l'objectiu de determinar quins són els canvis que es poden donar a curt termini en la cadena productiva en benefici dels ciutadans.

Durant el primer dia es vertebraren un seguit de ponències que varen coincidir a destacar els pneumàtics i la superfície de rodament com les fonts principals de soroll ambiental, i en aquest sentit s'apuntaren dues línies d'acció: la utilització d'asfals

sonoreductors a base de cautxú capaços de reduir entre 4 i 6 decibels l'impacte acústic exterior, i la conveniència de treballar amb tecnologies de simulació i predicció per tal d'avançar cap a la reducció del soroll de rodament, acceptant que, en aquest cas, la seva total eliminació no és possible a causa de la inevitable prioritat de la seguretat de la conducció, que no permet eliminar els dibuixos del pneumàtic. Aprofundint en les fonts de soroll i fent referència a les tipologies de vehicles es va posar de relleu la gran aportació dels autobusos respecte de les motocicletes i els turismes, fins al punt de deixar sobre la taula la discussió sobre la idoneïtat del transport públic de superfície. Tot i així, la pitjor part se la varen endur els ciclomotors, els usuaris dels quals, segons els presents, haurien de veure's obligats a passar la inspecció tècnica. Aquesta proposta també s'estenia al mercat d'accessoris. De cara a mesurar el veritable impacte acústic i, el que és més important, la seva percepció per part de les persones, s'abordà directament la necessitat urgent de completar la unitat de dB(A), ja utilitzada avui dia, amb altres indicadors multidimensionals.

Estrènyer les relacions entre universitat, Administració i empresa a fi d'utilitzar sistemes de modelització acústica a partir del cadastre sònic per incidir en la planificació urbanística, modificar la fiscalitat local tenint en compte aspectes mediambientals, augmentar la freqüència de les revisions i crear una cultura d'ús responsable de l'automòbil foren altres aspectes destacats i a partir dels quals es marcaren línies d'actuació futures, tot destacant la important contribució del mètode

Va exercir el seu mestratge amb la més ferma vocació i, bon pedagog i erudit com era, feia de les seves classes un espai propici per al coneixement fàcil i planer de la llengua llatina i del llegat que ens ha deixat el món clàssic grecoromà.

Trobarem a faltar el Sr. Florit, el professor que, sens dubte, ha deixat en molts dels seus alumnes un exemple de rectitud, d'humanitat, de serenitat i de generositat; en molts gironins ha deixat també un bon testimoni d'amistat. Com Plini el Jove, li podem dir: *Habes amicos, quia amicus ipse es* ("Tens amics, perquè tu ets, precisament, un amic").

Jo dic amb tristesa «adéu» al Sr. Florit i li agraeixo, com li he agraït sempre, les seves ensenyances i els seus consells, que m'han permès d'estimar la llengua llatina i de ser la successora en la seva càtedra a l'Institut Jaume Vicens Vives.

Acerba semper mors eorum qui immortale aliquid parant ("Sempre resulta amarga la mort d'aquells que projecten quelcom immortal").

OFICA de control d'emissions per donar compliment a les directives europees.

En la sessió de cloenda, el president del comitè organitzador, Dr. Josep Arnau, va fer una lectura provisional de conclusions en presència del conseller de Medi Ambient, que va ressaltar la importància d'aquestes jornades justament quan es compleix el desè aniversari de la cimera de Rio i en l'any clau per ratificar els acords de Kyoto, bàsics a l'hora d'harmonitzar l'ús de l'automòbil i l'estat del medi ambient.

Pep Juandó
Jordi Ribas

L'Església gironina segueix viva, sortosament

El Fòrum Joan Alsina, de capellans de la diòcesi de Girona, ha donat a conèixer les seves reflexions sobre l'Església que volen, reflexions que, pel que sembla, no han caigut en la indiferència.

Els titulars d'alguns diaris ens varen fer dubtar seriosament si el document del qual extractaven l'encapçalament de la notícia era el mateix que ja coneixíem: «Perfils de l'Església que anem construint». I potser això explica, en part, el rebuig que pugui haver provocat en alguns lectors. Tanmateix, el document que ha donat a conèixer el Fòrum Joan Alsina, que té el suport d'una setantena de capellans de la diòcesi de Girona, és molt

JORDI RUBOT

Fèlix Mussoll, Ignasi Forcano i Lluís Costa en l'acte de presentació del document del Fòrum Joan Alsina.

més ric i complex del que podrien suggerir els simples titulars de la premsa. L'escrit en qüestió parla, primer, que cal avançar en el camí d'una Església més participativa i democràtica; i, segon, de la necessitat de prendre posició decididament a favor de la justícia i de la llibertat. Això s'exposa amb molta serenitat i no diu res de nou. En tot cas, es tracta de donar un nou impuls als valors evangèlics que han d'inspirar l'Església d'avui, en la línia del pensament i de la vida de Joan Alsina, exemple de pobresa i de donació. És evident que aquest camí evangèlic es troba als antípodes d'altres models proposats oficialment per la institució eclesial: Isabel I de Castella i Escrivá de Balaguer —un gest d'agraïment perquè l'una i l'altre han ajudat a consolidar el poder polític i social de l'Església-Institució?—. Obviament, no cal que hi estiguem tots d'acord. Els cristians no som súbdits de cap jerarquia, ni fanàtics d'una ideologia. Amb el Concili Vaticà II, l'Església catalana va entrar en un magnífic i extraordinari clima de pluralisme. Cadascú de nosaltres té capacitat per pensar pel seu compte, una consciència per decidir els seus passos i una esperança per trobar nous camins. I plena llibertat per compartir amb

els altres una experiència joiosa i enriquidora de comunió. El Fòrum Joan Alsina no ha fet altra cosa que manifestar la seva opinió per establir un diàleg amb altres posicions i enriquir el pensament comú i divers.

Només al darrer apartat del manifest a què ens referim s'enumeren, i molt de passada, alguns drets —a la igualtat i a la llibertat— que no són prou reconeguts a l'Església. Hi podríem afegir, però, que no s'han de buscar estratègies per contrarestar la «pèrdua de vocacions». Aquesta pèrdua —que podríem valorar com un guany— es pot interpretar com un signe dels temps que ens condueix cap a una Església menys clericalitzada. I pensem que, a tots, ens convé desclericalitzar l'Església a tots els nivells. Les comunitats reals, pel sistema de representativitat democràtica, poden anar creant altres estructures de comunió —més àgils i diàfanes— entre si i cap enfora, invertint així la direcció del flux vital: des de la comunitat real cap al bisbe. I tot plegat no és tan sols un bell desideratum, sinó que —sortosament— a Girona ja hi ha petites comunitats cristianes que en fan experiència.

Àngel Jiménez